

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ – ΕΣΠΑ

- Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης
- Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού της Εφαρμογής των Επ. Προγραμμάτων
- Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων
- Ειδική Υπηρεσία Αρχής Πληρωμής
- ΕΥ ΟΠΣ

Ταχ. Δ/ση : Νίκης 10

Ταχ. Κώδικας : 101 80, Αθήνα

Πληροφορίες: Γραφείο Προϊσταμένων

Τηλ : 2103742013, 2103742005, 2103726000,
2103317210, 2131500306

Αθήνα, 15/10/2014

Αρ. Πρωτ.: 51020/ ΕΥΘΥ 1153

ΠΡΟΣ: Ως Πίνακας Αποδεκτών**ΘΕΜΑ: Οδηγίες για την έναρξη υλοποίησης των ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020****1. Εισαγωγή**

Στο εγκεκριμένο Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης – ΕΣΠΑ 2014-2020), διατυπώνεται ως στοιχείο της νέας στρατηγικής η όσο το δυνατόν πιο έγκαιρη έναρξη των δράσεων / έργων του, έτσι ώστε, η συμβολή του στην τόνωση της οικονομίας της χώρας να είναι όσο το δυνατόν μεγαλύτερη, από τα πρώτα χρόνια της νέας περιόδου.

Η άμεση ενεργοποίηση των πόρων του ΕΣΠΑ 2014-2020, ιδιαίτερα κατά τα έτη 2014-2015, μαζί με την τρέχουσα χρηματοδότηση του ΕΣΠΑ 2007-2013, μπορεί να διατηρήσει σε σταθερό επίπεδο αλλά και να αυξήσει την ένταση της επενδυτικής δραστηριότητας.

Με το παραπάνω στοιχείο της στρατηγικής επιδιώκεται η αντιμετώπιση των σοβαρών επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης, ιδιαίτερα στον τομέα της απασχόλησης, και της συνεχούς, επί πενταετία, ύφεσης που βιώνει η χώρα, δεδομένου μάλιστα ότι οι πόροι των διαρθρωτικών ταμείων αποτελούν την κύρια πηγή της δημόσιας χρηματοδότησης σε περιόδους κρίσης.

Για την επίτευξη των παραπάνω παρατίθενται οι παρούσες οδηγίες που αφορούν στη διαχείριση έργων που επενεργούν θετικά στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης, θα χρηματοδοτηθούν από τα Ε.Π. του ΕΣΠΑ 2014-2020 και η έναρξη της υλοποίησής τους μπορεί να ξεκινήσει και πριν την έγκριση των νέων Ε.Π.

Οι παρούσες οδηγίες επικεντρώνονται στις διαδικασίες που θα οδηγήσουν στην προέκταξη των έργων, στη βάση κριτηρίων που ικανοποιούν τους κανόνες επιλεξιμότητας των νέων Κανονισμών και του εθνικού θεσμικού πλαισίου και λαμβάνουν υπόψη τη συμβολή τους στις

στρατηγικές προτεραιότητες και στους στόχους των νέων Ε.Π., προκειμένου να διασφαλιστεί η εκ των υστέρων απρόσκοπτη ένταξη και χρηματοδότησή τους από τα εν λόγω Ε.Π.

2. Πεδίο Εφαρμογής - Εμπροσθοβαρή έργα

Οι δράσεις / έργα που είναι δυνατόν να χαρακτηριστούν ως εμπροσθοβαρή, προκειμένου να επιδιωχθεί η προένταξή τους, πρέπει να στοχεύουν στις αναπτυξιακές επιλογές του ΕΣΠΑ 2014-2020 και με την υλοποίησή τους να επιτρέπουν την ταχύτερη απορρόφηση των πόρων της νέας προγραμματικής περιόδου.

Τα έργα που μπορούν να προεπιλεγούν είναι αυτά που καλύπτουν σωρευτικά τις παρακάτω προϋποθέσεις :

α) συνάδουν με τις αναπτυξιακές επιλογές του ΕΣΠΑ 2014-2020 και συμβάλλουν περισσότερο στην ενίσχυση :

- της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας και των επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων επενδυτικών επιλογών στο πλαίσιο των προκαταρτικών αποτελεσμάτων της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης (RIS3)
- του εκσυγχρονισμού της δημόσιας διοίκησης συμπεριλαμβανομένων των έργων για τη διευκόλυνση της επιχειρηματικής δραστηριότητας
- των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένων επιλογών για ευρυζωνικές υποδομές και για την προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης
- την προστασία του περιβάλλοντος, στο πλαίσιο των κοινοτικών πολιτικών και των δεσμεύσεων που απορρέουν από αυτές
- των υποδομών μεταφορών, όπως προδιαγράφονται στο ΕΣΠΑ 2014-2020
- της εξοικονόμησης ενέργειας, όπως το "ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ"
- της απασχόλησης, της μείωσης του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας, συμπεριλαμβανομένων σημαντικών δράσεων και έργων υγείας, καθώς και της εκπαίδευσης

β) είναι ώριμα προς υλοποίηση, δηλαδή έργα που έχει υπογραφεί η σύμβαση ή βρίσκονται ήδη σε διαγωνιστική διαδικασία, ή είναι ώριμα προς δημοπράτηση ή στις περιπτώσεις έργων κρατικών ενισχύσεων και ΕΚΤ είναι ώριμα για δημοσίευση πρόσκλησης.

Έργα τεχνικής βοήθειας είναι δυνατόν να προεπιλεγούν, εφόσον απαιτούνται στο πλαίσιο της εκπλήρωσης των εκ των προτέρων αιρεσιμοτήτων ή της εξειδίκευσης συγκεκριμένων παρεμβάσεων που στόχο έχουν την έγκαιρη ενεργοποίηση των νέων Ε.Π.

3. Διαδικασίες προεπιλογής, αξιολόγησης και προένταξης των έργων για χρηματοδότηση από τα νέα Ε.Π. του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Η επιλογή και έγκριση των εμπροσθοβαρών έργων, καθώς και η παρακολούθηση της υλοποίησης κατά την προενταξιακή φάση, θα ακολουθήσουν τις διαδικασίες του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου που εφαρμόζονται στο ΕΣΠΑ 2007-2013.

3.1 Διαδικασία προεπιλογής

Προτάσεις για εμπροσθοβαρή έργα που θα χρηματοδοτηθούν από τα Ε.Π. της περιόδου 2014-2020 μπορεί να γίνουν με πρωτοβουλία των Δ.Α και ΕΦΔ αλλά και των δικαιούχων φορέων.

Τα εν λόγω έργα, μπορεί να αποτελούν νέες προτάσεις ή και να προέρχονται από προτάσεις που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο δημοσίευσης προσκλήσεων των Ε.Π. του ΕΣΠΑ 2007-2013, οι οποίες ωστόσο δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν από τα Ε.Π., εξαιτίας έλλειψης διαθέσιμων πόρων, ή/και μη επάρκειας του εναπομείναντος χρόνου.

Οι προτάσεις των έργων θα υποβάλλονται, με το έντυπο του Τεχνικού Δελτίου Προτεινόμενης Πράξης – ΤΔΠΠ της περιόδου 2007-2013, στις ΕΥΔ που είναι αρμόδιες για τα Ε.Π. της περιόδου 2014-2020 (βλέπε πίνακα κατωτέρω), προκειμένου να προβούν στην προεπιλογή και στην αξιολόγηση των πράξεων.

Για την ορθή αποτύπωση στοιχείων του έργου, κυρίως αυτών που αφορούν στο χρονοδιάγραμμα της υλοποίησής του, απαιτούνται οι παρακάτω προσαρμογές στο τυποποιημένο έντυπο του ΤΔΠΠ. Συγκεκριμένα:

- στο Πεδίο 71 «Ημερομηνία λήξης της πράξης» θα συμπληρώνεται ημερομηνία έως το 2020, και
- στα Πεδία 144-148 «Ενδεικτική ετήσια κατανομή δημόσιας δαπάνης πράξης» η κατανομή θα ξεκινά από το 2014 και μετά.

Επίσης, το ΤΔΠΠ θα φέρει, σε εμφανές σημείο την ένδειξη «**ΕΡΓΟ ΥΠΟΨΗΦΙΟ ΓΙΑ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΟ ΕΣΠΑ 2014-2020**», προκειμένου να υπάρχει σαφής διάκριση από τα υπόλοιπα έργα των Ε.Π. της τρέχουσας περιόδου 2007-2013, και να είναι δυνατή η καταχώρησή τους σε διακριτή περιοχή του ΟΠΣ εντός των υφιστάμενων Ε.Π.

Για την παρακολούθηση των εμπροσθοβαρών έργων έχουν ήδη γίνει οι απαραίτητες προσαρμογές στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα. Αναλυτικές οδηγίες θα αποσταλούν από την ΕΥ ΟΠΣ.

Το ΤΔΠΠ ανάλογα με το Ε.Π., στο οποίο προτείνεται η χρηματοδότηση του έργου και τον τομέα στον οποίο εντάσσεται το έργο θα εξετάζεται από τις παρακάτω Ε.Υ.Δ.:

Ε.Π. 2014-2020	Αρμόδια Ειδική Υπηρεσία
Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία	ΕΥΔ Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα*
Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη	ΕΥΔ ΕΠ Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας ΕΔΑ Μεταφορών ΕΥΔ ΕΠ Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Δια βίου Μάθηση	ΕΥΔ ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού ΕΥΔ ΕΠ Εκπαίδευση & Δια βίου Μάθηση
Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα	ΕΥΔ ΕΠ Διοικητική Μεταρρύθμιση*
Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα	ΕΔΑ αντίστοιχου ΕΠ

* Για έργα/δράσεις ΤΠΕ οι αρμόδιες ΕΥΔ ΕΠΑΕ και ΕΥΔ ΕΠΔΜ συνεργάζονται με την ΕΥΔ ΕΠΨΣ 2007-2013, η οποία και εκδίδει την απόφαση ένταξης.

Οι ΕΥΔ των Ε.Π., στα οποία προτείνεται η χρηματοδότηση των έργων, προβαίνουν στην προεπιλογή των έργων που μπορούν να χαρακτηριστούν ως εμπροσθοβαρή, βάσει των προϋποθέσεων α) και β) της παρ. 2. Εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές, το ΤΔΠΠ υποβάλλεται στη διαδικασία αξιολόγησης, σύμφωνα με την επόμενη παράγραφο 3.2. Στην περίπτωση που ένα έργο δεν προεπιλεγεί, η Δ.Α ενημερώνει σχετικά το δικαιούχο του έργου, ο οποίος διατηρεί το δικαίωμα να το επανυποβάλει με την τυπική διαδικασία, όταν το Ε.Π θα έχει εγκριθεί και η αντίστοιχη δράση θα ενεργοποιηθεί.

Διαδικασία αξιολόγησης – προϋποθέσεις επιλεξιμότητας

Οι ΕΥΔ των Ε.Π., στα οποία προτείνεται η χρηματοδότηση των έργων, προβαίνουν στην αξιολόγηση των έργων που έχουν προεπιλεγεί σύμφωνα με την παρ. 3.1, βάσει των εγκεκριμένων κριτηρίων από τις αντίστοιχες Επιτροπές Παρακολούθησης των Ε.Π. της περιόδου 2007-2013, τα οποία αφορούν στην κατηγορία πράξης που εντάσσεται το προτεινόμενο έργο.

Πέραν των κριτηρίων επιλογής 2007-2013, πρέπει να ληφθούν υπόψη και οι προϋποθέσεις επιλεξιμότητας των δαπανών των έργων από τα Ε.Π. της περιόδου 2014-2020, η ικανοποίηση των οποίων είναι υποχρεωτική.

Οι προϋποθέσεις επιλεξιμότητας, όπως ορίζονται στον Καν. 1303/2013, στους ειδικούς κανονισμούς των Ταμείων, αλλά και στα νέα Ε.Π, είναι οι παρακάτω:

- Τα έργα θα πρέπει να έχουν λειτουργική «αυτοτέλεια».
- Τα έργα θα πρέπει να είναι επιλέξιμα, ως προς τη φύση, τους θεματικούς στόχους και τις επενδυτικές προτεραιότητες που προβλέπονται στα Ε.Π. του νέου ΕΣΠΑ, στα οποία θα ενταχθούν.
- Το οικονομικό αντικείμενο των έργων θα πρέπει να πραγματοποιηθεί εντός της επιλέξιμης περιόδου των Ε.Π. του νέου ΕΣΠΑ, δηλαδή από 1.1.2014 και μετά (Στον Γεν. Κανονισμό στο άρθρο 65 «επιλεξιμότητα», παρ. 2 ορίζεται ότι «Μία δαπάνη είναι επιλέξιμη για χρηματοδότηση από τα ΕΔΕΤ εφόσον έχει πραγματοποιηθεί από έναν δικαιούχο και έχει πληρωθεί το διάστημα από την ημερομηνία υποβολής του Ε.Π. στην Επιτροπή, ή από την 1^η Ιανουαρίου 2014, αναλόγως του ποια ημερομηνία προηγείται, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023»).
- Τα έργα, δεν θα πρέπει να έχουν ολοκληρώσει το φυσικό τους αντικείμενο, πριν να υποβάλλει ο δικαιούχος στη Δ.Α. την αίτηση χρηματοδότησης, στο πλαίσιο των νέων ΕΠ. Επισημαίνεται ότι δεν αρκεί το να μην έχει ολοκληρωθεί το οικονομικό αντικείμενο. (Στον Γεν. Κανονισμό στο άρθρο 65, παρ. 6 ορίζεται ότι «οι πράξεις δεν επιλέγονται για χρηματοδότηση από τα ΕΔΕΤ σε περίπτωση που έχουν περατωθεί φυσικά ή εκτελεστεί πλήρως πριν να υποβάλλει ο δικαιούχος στη Δ.Α. την αίτηση χρηματοδότησης, βάσει του προγράμματος, ανεξάρτητα αν ο δικαιούχος έχει εκτελέσει όλες τις σχετικές πληρωμές»).
- Η χρηματοδότηση των έργων θα πρέπει να βασιστεί στην τήρηση των κατανομών ανά Θεματικό Στόχο και Κατηγορία Περιφέρειας και των περιορισμών που ισχύουν σε αυτά τα επίπεδα στην κατανομή της κοινοτικής συνδρομής, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα νέα Ε.Π., λαμβάνοντας υπόψη και τα έργα phasing.

Οι ΕΥΔ κατά την αξιολόγηση των έργων θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους, πέραν των κριτηρίων επιλογής των πράξεων του ΕΣΠΑ 2007-2013 και των ανωτέρω προϋποθέσεων επιλεξιμότητας και άλλα κριτήρια που προβλέπονται στους νέους Κανονισμούς ή απορρέουν από τα νέα Ε.Π. (π.χ. συμβολή στην κλιματική αλλαγή, κριτήριο που δύναται να απορρέει στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 8 του Καν.1303/2013).

Στην περίπτωση που ένα έργο δεν αξιολογηθεί θετικά, η Δ.Α ενημερώνει σχετικά το δικαιούχο του έργου, ο οποίος διατηρεί το δικαίωμα να το επανυποβάλει με την τυπική διαδικασία, όταν το Ε.Π θα έχει εγκριθεί και η αντίστοιχη δράση θα ενεργοποιηθεί.

3.2 Διαδικασία προένταξης των έργων

Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης, για τα θετικά αξιολογηθέντα έργα οι Δ.Α. προβαίνουν στην έκδοση Απόφασης Ένταξης της Πράξης, στο οικείο ΕΠ 2007 -2013. Για όσα

εξ αυτών είναι ήδη εγγεγραμμένα στο ΠΔΕ, η εγγραφή μεταφέρεται σε ξεχωριστή ενότητα στη ΣΑ 8/9 του ΕΣΠΑ (έργα εμπροσθοβαρή) και η χρηματοδότηση θα γίνεται μέσω κεντρικού λογαριασμού χωρίς να δηλώνονται οι δαπάνες στο ΕΣΠΑ 2007-2013. Για τα έργα εκείνα που δεν είναι εγγεγραμμένα στο ΠΔΕ, η εγγραφή τους στο ΠΔΕ θα πραγματοποιηθεί μόνο μετά την έγκριση των τευχών δημοπράτησης από τις οικείες ΕΥΔ. ΟΕιδικότερα σε ότι αφορά τα Μεγάλα Έργα, η προκήρυξη του διαγωνισμού θα περιλαμβάνει όρο σύμφωνα με τον οποίο η έκδοση εγκριτικής απόφασης της προϊσταμένης αρχής του αποτελέσματος της δημοπράτησης (άρθρο 30, Ν 3669/2008) θα γίνεται μόνο αφού προηγουμένως το έργο έχει ενταχθεί σε Ε.Π. 2014 – 2020 και υποβληθεί επιτυχώς ο Φάκελος Μεγάλου Έργου σύμφωνα με τον Κανονισμό 1303/13.

Η Απόφαση Ένταξης, επίσης θα φέρει την ένδειξη **«ΕΡΓΟ ΥΠΟΨΗΦΙΟ ΓΙΑ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΟ ΕΣΠΑ 2014-2020»**, ενώ και η εγγραφή του προϋπολογισμού του έργου στο Π.Δ.Ε. θα φέρει την ίδια ένδειξη.

Οι διαδικασίες προένταξης των εμπροσθοβαρών έργων, όπως καθορίστηκε ανωτέρω, εφαρμόζονται με ευθύνη των αρμόδιων ΕΥ. Η τήρησή τους θα εποπτεύεται από την ΕΑΣ, η οποία εφόσον διαπιστώσει παρέκκλιση από τα προβλεπόμενα στην παρούσα, διατηρεί το δικαίωμα εισήγησης για μη εγγραφή του έργου στο Π.Δ.Ε.

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι Δ.Α. τόσο κατά την προένταξη των πράξεων όσο και κατά την υλοποίησή τους θα πρέπει να διασφαλίσουν την ενημέρωση των δικαιούχων σχετικά με τους νέους κανόνες πληροφόρησης και επικοινωνίας του Καν. 1303/2013 (Παράρτημα XIII), αφενός για να μην απαιτηθεί η ανάληψη πρόσθετων ενεργειών πληροφόρησης, σε χρόνους μεταγενέστερους από τους απαιτούμενους βάσει του κανονισμού, αφετέρου δε να μην αμφισβητηθεί η επιλεξιμότητα των έργων λόγω μη τήρησης των κανόνων δημοσιότητας.

Επιπλέον, οι Δ.Α. θα πρέπει να υποστηρίξουν τους δικαιούχους των πράξεων, κυρίως ως προς την πλήρη ενημέρωσή τους, σχετικά με τους δείκτες εκροών και αποτελέσματος του Ε.Π. και τη μεθοδολογία παρακολούθησής τους, ανάλογα με το στάδιο εξέλιξής τους, έως και την οριστικοποίησή τους, προκειμένου οι δικαιούχοι να μπορούν να εναρμονιστούν με τα νέα δεδομένα που προκύπτουν για την παρακολούθηση των δεικτών κατά τη νέα προγραμματική περίοδο και να συλλέξουν, τα σχετικά με τους δείκτες, στοιχεία και δεδομένα επαρκώς.

4. Οριστική ένταξη προενταγμένων έργων

Μετά την έγκριση και ενεργοποίηση των Ε.Π. της περιόδου 2014-2020, θα ακολουθήσει η τυπική διαδικασία αξιολόγησης, επιλογής και ένταξης των προενταχθέντων έργων στα νέα ΕΠ, στη βάση του Σ.Δ.Ε. της νέας περιόδου και των νέων κριτηρίων επιλογής που θα εγκριθούν από τις οικείες Επ. Παρακολούθησης των αντίστοιχων Ε.Π.. Η όλη διαδικασία που πραγματεύεται η παρούσα εγκύκλιος, προκειμένου να επιτρέψει την προένταξη ορισμένων έργων, παύει να ισχύει μετά την έγκριση και ενεργοποίηση των ΕΠ του νέου ΕΣΠΑ.

Οι υπηρεσίες της ΕΑΣ (ΕΥΣ, ΕΥΣΣΑΑΠ, ΕΥΘΥ, ΕΥ ΟΠΣ) θα είναι στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε συνεργασία και υποστήριξη απαιτηθεί κατά την προεπιλογή και προένταξη των εμπροσθοβαρών έργων.

5. Επισήμανση

Με βάση την κατάληξη της διαπραγμάτευσης με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η εφαρμογή της διαδικασίας προέκταξης εμπροσθοβαρών έργων μπορεί να ξεκινήσει μόνο μετά την ολοκλήρωση των άμεσων απεντάξεων όπως αναφέρονται στα σχέδια εξυγίανσης και τα έργα/δράσεις που χαρακτηρίζονται εμπροσθοβαρή δεν μπορούν να είναι έργα phasing .

Ο Γενικός Γραμματέας

Γ. Γιαννούσης

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Υπουργού κ. Ν. Δένδια
- Γραφείο Υφυπουργού κ. Ο. Κωνσταντινόπουλου
- Γραφείο Γενικού Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων - ΕΣΠΑ, κ. Γ. Γιαννούση (ηλεκτρονικά)
- Ε.Υ. Συντονισμού της Εφαρμογής των Ε. Π. (ηλεκτρονικά)
- Ε.Υ.Θ.Υ.
- Ε.Υ. Αρχή Πιστοποίησης (ηλεκτρονικά)
- Ε.Υ.Σ.Σ.Α.Α.Π (ηλεκτρονικά)
- Ε.Υ. ΟΠΣ (ηλεκτρονικά)
- ΔΔΕ (ηλεκτρονικά)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ**Υπουργείο Εξωτερικών****•Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Εφαρμογής Χρηματοδοτικών και Επενδυτικών Προγραμμάτων (ΕΥΣΧΕΠ)**

Προϊστάμενο Ε.Υ., κ. Χρήστο Τσίρο
 Βασ. Σοφίας 1, 106 71 Αθήνα

Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

•Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. «**Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013**»,
 Προϊσταμένη Ε.Υ, κα Καρκούλη – Καραμαντζάνη Αναστασία
 Μεναιχμου & Θεοφιλοπούλου 18, 117 43 Αθήνα

•Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικού Σχεδιασμού, & Εφαρμογής Προγραμμάτων – ΥΠ.Δ.Μ. & Η.Δ.

Προϊσταμένη Ε.Υ, κα Μουστακάτου Βασιλική
 Κοραή 4, 105 64 Αθήνα

Υπουργείο Εσωτερικών**•Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Ε.Π. του ΚΠΣ 2000-2006, του ΕΣΠΑ και λοιπών Συγχρηματοδοτούμενων ΕΠ στη Γ.Γ. ΙΣΟΤΗΤΑΣ του Υπ. Εσωτερικών (ΕΥΕ-ΓΓΙ)**

Προϊσταμένη Ε.Υ., κα Σταματία Καφατσάκη
 Κοραή 4, 105 64 Αθήνα

Υπουργείο Ανάπτυξης & Ανταγωνιστικότητας**•Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης των Ε.Π. του στόχου Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία**

Προϊστάμενο Ε.Υ., κ. Εμμανουήλ Γεώργιο
 Λεωφ. Γεωργικής Σχολής 65
 570 01 Πυλαία Θεσσαλονίκης

•Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα

Προϊστάμενο Ε.Υ.
 Λεωφ. Μεσογείων 56, 115 27 Αθήνα

•Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού & Εφαρμογής των Δράσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης στους τομείς του Εμπορίου και της Προστασίας του Καταναλωτή

Προϊσταμένη Ε.Υ., κα Καλλιόπη Σαμαπάνη
 Πλατεία Κάνιγγος 20, 106 77 Αθήνα

Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων**•Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας**

Προϊσταμένη Ε.Υ, κα Παπασιώπη Ζωή
 Κόνιαρη 15, 114 71 Αθήνα

•Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Ψηφιακή Σύγκλιση

Προϊστάμενο Ε.Υ. κ. Γιαμπουρά Εμμανουήλ
 Λέκκα 23-25, 105 62 Αθήνα

• Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή Μεταφορών

Προϊστάμενη Ε.Υ, κ. Οικονόμου Μαρία
 Αγίας Σοφίας 10, 154 51 Νέο Ψυχικό

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής**•Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη**

Προϊστάμενο Ε.Υ, κ. Νικ. Μαμαλούγκα

Αεροπόρου Παπαναστασίου 34, 115 27 Αμπελόκηποι, Αθήνα

•Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού & Εφαρμογής των Δράσεων του ΥΠΕΚΑ στους τομείς της **ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ του ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ & ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ**
Προϊστάμενο Ε.Υ.
Λεωφ. Μεσογείων 119, 101 92 Αθήνα

•Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Περιβαλλοντικών Δράσεων (**ΕΥΣΠΕΔ**)
Προϊσταμένη Ε.Υ. κα Κούρτελη Χρυσούλα
Ιτέας 2 & Ευρυτανίας, 115 23 Αθήνα

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

• Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. **Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**
Προϊστάμενο Ε.Υ , κ. Γώγο Σοφοκλή
Κωνσταντινουπόλεως 45-49, 118 55 Αθήνα

• Ειδική Υπηρεσία **Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων**
Προϊστάμενο Ε.Υ , κ. Βαλιάντζα Κων/νο
Ανδρέα Παπανδρέου 37, 151 80 Μαρούσι

•Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης & Εφαρμογής των Δράσεων του Υπουργείου Παιδείας, δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων στους τομείς της **ΕΡΕΥΝΑΣ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ και ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ (ΕΥΔΕ-ΕΤΑΚ)**
Προϊσταμένη Ε.Υ., κα Χρυσάφη Σοφία
Λεωφ. Μεσογείων 14-18, 115 27 Αθήνα

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

•Ειδική Υπηρεσία **Τομέα Πολιτισμού**
Προϊστάμενο κ. Νταή Παναγιώτη
Θεμιστοκλέους 87 & Μεθώνης, 106 81 Αθήνα

Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας

• Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. **Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού**
Προϊστάμενο Ε.Υ, κ. Οικονομάκο Παναγιώτη
Κοραή 4, 105 64 Αθήνα

• Ειδική Υπηρεσία Δομή Σχεδιασμού και Οργάνωσης της Παρακολούθησης της Εφαρμογής και Αξιολόγησης των συστημικών παρεμβάσεων του Ε.Π. **Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού**
Προϊσταμένη Ε.Υ, κα Κομνηνού Μυρόπη
Κοραή 4, 105 64 Αθήνα

• Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού & Παρακολούθησης Δράσεων **Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΥΣΕΚΤ)**
Προϊσταμένη Ε.Υ, κα Παπούλια Σταματία
Κοραή 4, 105 64 Αθήνα

•Ειδική Υπηρεσία **Εφαρμογής Συγχρηματοδοτούμενων Ενεργειών από το ΕΚΤ**
Προϊσταμένη Ε.Υ., κα Παπαϊωάννου Ιωάννα
Κοραή 4, 105 64 Αθήνα

•Ειδική Υπηρεσία **για την Κοινωνική ένταξη και την Κοινωνική οικονομία**
Προϊσταμένη Ε.Υ., κα Οικονόμου Ουρανία
Κοραή 4, 105 64 Αθήνα

Υπουργείο Υγείας

•Ειδική Υπηρεσία τομέα **Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης**
Προϊστάμενο Ε.Υ, κ. Ζερβό Γεώργιο
Γλάδστωνος 1Α, 106 77 Αθήνα

•Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής τομέα **Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης**
Προϊσταμένη Ε.Υ, κ. Δαλαβέρη Φωτεινή
Αβέρωφ 12Α, 104 33 Αθήνα

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

• Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος **Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013**
Προϊστάμενο Ε.Υ.

Λεωφ. Αθηνών 58, 104 41 Αθήνα

• Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ Ανταγωνιστικότητα
Προϊσταμένη Ε.Υ. κα Πυριοβολή Παναγιώτα

Λεωφ. Αθηνών 54-56, 104 41 Αθήνα

• Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. **Αλιεία**
Προϊστάμενο Ε.Υ. κ. Μητρόπουλο Δημήτριο
Μιχαλακοπούλου 103, 115 27 Αθήνα

• Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Δράσεων Ε.Π. **Αλιείας**
Προϊσταμένη Ε.Υ. κα Πολύζου Πολυξένη
Μιχαλακοπούλου 103, 115 27 Αθήνα

Υπουργείο Τουρισμού

• Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Εφαρμογής Υπ. Τουρισμού
Προϊσταμένη Ε.Υ. κα Μακρυνιώτη Μαρία - Αναστασία
Θεμιστοκλέους 87, 10681 Αθήνα

Υπουργείο Ναυτιλίας και Αιγαίου

• Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Εφαρμογής συγχρηματοδοτούμενων Δράσεων
Προϊσταμένη Ε.Υ. κα Μπερδεμπέ Βασιλική
Ακτή Βασιλειάδη, Πύλη Ε1-Ε2, Πειραιάς

Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας - Θράκης

• Προϊστάμενο ΕΔΑ, κ. Βασίλειο Πιτσινίγκο
Ηροδότου 28, 691 00 Κομοτηνή

Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

• Προϊσταμένη ΕΔΑ, κ. Ωραιοπούλου Αγγελική
Λεωφ. Γεωργικής Σχολής 65
570 01 Πυλαία Θεσσαλονίκης

Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας

• Προϊστάμενο ΕΔΑ, κ. Κιουρτσίδη Χαράλαμπο
Διοικητήριο ΖΕΠ, 501 00 Κοζάνη

Περιφέρεια Ηπείρου

• Προϊστάμενο ΕΔΑ, κ. Σιαμόπουλο Γρηγόριο
Πλ. Πύρρου 1, Διοικητήριο, 45 2 21 Ιωάννινα

Περιφέρεια Θεσσαλίας

• Προϊσταμένη ΕΔΑ, κα Σαραφίδου Μελπομένη
Σωκράτους 111, 413 36 Λάρισα

Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

• Προϊστάμενο ΕΔΑ, κ. Οικονόμου Πέτρο
Εθν. Παλαιοκαστρίτσας Αλυκές Ποταμού, 491 00 Κέρκυρα

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

• Προϊσταμένη ΕΔΑ, κα Σταθοπούλου Άλκηστη
ΝΕΟ Πατρών - Αθηνών 28, 264 41 Πάτρα

Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

• Προϊσταμένη ΕΔΑ κα Παπαθανασίου Αλεξάνδρα
Υψηλάντου 12, 351 00 Λαμία

Περιφέρεια Αττικής

• Προϊστάμενο ΕΔΑ, κ. Λέμα Κωνσταντίνο
Λεωφ. Συγγρού 98-100, 117 41 Αθήνα

Περιφέρεια Πελοποννήσου

• Προϊστάμενο ΕΔΑ, κ. Σκούρα Αναστάσιο
Πλατεία Εθνάρχου Μακαρίου, 221 00 Τρίπολη

Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου

• Προϊστάμενο ΕΔΑ, κ. Πλακωτάρη Γεωργίου
1^ο χλμ. Μυτιλήνης - Λουτρών, 811 00 Μυτιλήνη

Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου

• Προϊστάμενο ΕΔΑ, κ. Βουτσίνο Αντώνιο
Σ. Καράγιωργα 22, 841 00 Ερμούπολη

Περιφέρεια Κρήτης

• Προϊσταμένη ΕΔΑ, κα Κασωτάκη Μαρία
Δουκός Μποφώρ 7, 712 02 Ηράκλειο